

Vlaams
Parlement

vergadering **C122 – LAN7**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 20 februari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de tanende export van Vlaamse appels naar Rusland - 714 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de ondersteuning van jonge landbouwers - 778 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over groepshuisvesting van varkens - 791 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het proces van individuele naar groepshuisvesting bij de Vlaamse zeugenhouders - 807 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over visserij - 854 (2012-2013)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het paardenvleesschandaal - 908 (2012-2013)	17

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

**Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de tanende export van Vlaamse appels naar Rusland
- 714 (2012-2013)**

De voorzitter: Collega's, goedemorgen. We gaan van start met een halfuurtje vertraging. Minister-president, de collega's hebben me gevraagd u te zeggen dat ze minder enthousiast zijn dat ze een halfuur moeten wachten. We hopen dat de pers in het vervolg ook een klein beetje geduld heeft en eerst de normale werkzaamheden van het parlement laat voorgaan.

De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, gisteren stelde ik een vraag om uitleg in de commissie Buitenlands Beleid over de export van land- en tuinbouwproducten naar Noorwegen. Vandaag wil ik u ondervragen over onze appelexport naar Rusland. Het lijkt misschien eigenaardig dat een West-Vlaming hierover een vraag stelt. Dat heeft niet alleen te maken met mijn sympathie voor Limburg, maar natuurlijk ook met mijn bezorgdheid over de slechte cijfers van onze appelexport naar Rusland.

In de gespecialiseerde pers lees ik dat Vlaamse fruittelers waarschuwen voor de tanende export van appels naar Rusland. In het seizoen 2005-2006 was Vlaanderen de vierde grootste appelexporteur naar Rusland met een aandeel van 7 procent. In het seizoen 2011-2012 waren we slechts de veertiende exporteur en het aandeel bedroeg maar 1,3 procent. De cijfers zijn blijkbaar gebaseerd op gegevens van de Russische Federatie. België zou in de periode juli tot november 2012 bijvoorbeeld 2800 ton appels naar Rusland hebben geëxporteerd. Dat was 37 procent lager dan vorig seizoen in diezelfde periode. Dat zijn toch wel schrikbarende cijfers.

Een van de begrijpbare redenen is dat de productievolumes van identieke apperassen in Polen immens stijgen en dat Polen en andere buurlanden van Rusland die appels goedkoper aanbieden. We kunnen Rusland moeilijk iets kwalijk nemen, maar het blijft wel een probleem voor onze eigen appelexporteurs of fruittelers.

Fruitteler Bels, die kandidaat-voorzitter is van de veiling Haspengouw, stelt dat fruittelers zich dienen te onderscheiden op het vlak van markten, maar ook met variëteiten en dat we ons sterk moeten maken met specialiteiten en nicheproducten.

Minister-president, kloppen die cijfers? Erkent u de geschetste problematiek? Zijn de productievolumes door Polen en andere landen en het goedkoper aanbieden de enige oorzaken van de daling van de export? Volstaan onze appelexportbevorderende maatregelen? Ik verwijs naar de inzet van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en Flanders Investment & Trade (F.I.T.). Moeten we andere, nieuwe markten exploreren? Moeten we inzetten op andere appelvariëteiten? Hoe kunnen we dat bewerkstelligen? Hoe kan de overheid hierin initiatieven nemen? Zijn er nog andere mogelijke initiatieven?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Toen ik enkele weken geleden een vraag stelde over de appelexport naar Rusland, was dat naar aanleiding van het protectionisme dat Rusland zou toepassen. Minister-president, u hebt toen als volgt geantwoord: "De Belgische export van verse groenten en fruit naar Rusland is in stijgende lijn over een periode van tien jaar. Er is ook geen nadelig gevolg ondervonden van de importrestricties."

Minister-president, dit deed u concluderen dat "financieel nadeel van de Russische protectionistische politiek bijgevolg zal uitblijven." Bijgevolg werden er geen extra acties ondernomen bovenop de normale inspanningen die worden geleverd om landbouwproducten uit te voeren naar Rusland.

Als we de bevindingen over onze appelexport horen, heb ik twee vragen. Wordt er specifiek voor de aardappelen een extra inspanning ondernomen om de export naar Rusland te bevorderen? Zal het VLAM extra inspanningen doen om nieuwe afzetmarkten voor onze appels te vinden? Welke landen zouden daarvoor in aanmerking kunnen komen?

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik dacht dat het VLAM voor de export van ons fruit de laatste jaren bijzonder goede inspanningen heeft geleverd. Ik verwijs naar de perenteelt. Er is export naar Rusland, maar China is er ook bij gekomen als een van de landen waarnaar we uitvoeren. Misschien kunt u in uw antwoord een correcter en genuanceerder beeld geven.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Callens, het gaat hier over appels, maar u spreekt ook over aardappelen.

De heer Karlos Callens: Het gaat over de twee.

Minister-president Kris Peeters: Laat ons focussen op de appels, want er is volgens de heer Sintobin wel een probleem, zeker wat de export naar Rusland betreft.

Er is inderdaad een sterke terugval van de appelexport naar Rusland. De terugval is te verklaren door de sterke groei van de omliggende landen rond Rusland, en dan vooral van Polen. Zij produceren soortgelijke variëteiten als de Vlaamse telers, maar hun kost ligt lager. De afgelopen jaren werd er ook sterk geïnvesteerd in aanplant, sorteer- en verpakinstallaties. Ze zijn ook state of the art of gaan er razendsnel naartoe. Ook Servië en Moldavië zijn belangrijke leveranciers van appels aan Rusland. Bovendien zijn de importheffingen heel laag voor producten die bijvoorbeeld van Polen komen en door Rusland worden ingevoerd.

De vraag is of onze exportbevorderende maatregelen volstaan. De voorzitter geeft terecht een pluim aan het VLAM. Het VLAM blijft inzetten op promotie in Rusland door jaarlijks aanwezig te zijn op de grootste B2B-beurs (Business to Business) ter plaatse, met name de 'World Food Moscow'. En we merken dat de export van onze verse groenten en fruit richting Rusland jaar na jaar exponentieel stijgt. Deze stijging komt vooral door de vervijfvoudiging van de perenexport over een periode van tien jaar. De appelexport daalt, maar de perenexport doet het uitermate goed.

Onze appelexport richting Rusland heeft het de laatste jaren dus inderdaad moeilijker. Het VLAM kijkt echter verder naar nieuwe markten voor onze producten. De komende drie jaar zal het VLAM acties opzetten in derde landen met het Taste of Europe-project. Van 2013 tot 2015 is deelname gepland aan beurzen in Canada, VS, China, Hong Kong, Dubai en Japan. Naast beursdeelnames zullen ook workshops en recepties ter plaatse georganiseerd worden, zodat onze exporteurs kennis kunnen maken met lokale inkopers en importeurs.

Heel wat appelproducenten zijn de afgelopen jaren overgestapt naar de perenproductie. We hebben met onze productie van Conferenceperen, dankzij ons microklimaat, een comparatief voordeel ten opzichte van andere landen. Voor appels is dat op dit moment minder het geval. Onze appels zijn van een grote kwaliteit, maar in een aantal landen kan men dezelfde appels produceren met dezelfde of bijna dezelfde kwaliteit. Dat is ook de reden waarom het appelareaal in Vlaanderen de afgelopen twintig jaar met 10 procent is gekrompen, terwijl onze perenproductie met 170 procent is gestegen. Nadat het jarenlang het tegenovergestelde was, is het perenareaal op dit moment met 7607,33 hectare duidelijk groter dan het appelareaal met 6157,14 hectare. Door intens onderzoek naar nieuwe variëteiten waarvan er reeds enkele geïntroduceerd zijn op de markt, trachten de Vlaamse appelteelers en fruitveilingen in samenwerking met de onderzoeksinstituten opnieuw een betere positie te bekleden met onze appelproductie. Vanuit de Vlaamse overheid ondersteunen we dit onderzoek.

De peren hebben dus een sterke en unieke positie waardoor vele telers overschakelen naar peren. Dat wil niet zeggen dat we de appels laten voor wat ze zijn. We moeten proberen om

ook voor appels een unieke positie te realiseren door nieuwe variëteiten te ontwikkelen en zo een goed antwoord te geven op de concurrentie. We moeten ook naar andere markten zoeken.

Mijnheer Callens, mijn antwoord is godzijdank altijd juist. Als de appelexport daalt en de perenexport stijgt, dan is er in totaal een stijging van de export naar Rusland, maar de heer Sintobin zijn vraag ging specifiek over de appels. Ik heb begrepen dat er niet onmiddellijk een groot probleem voor de aardappelen is, tenzij u mij dat nu zou kunnen toelichten.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, ik dank u voor het antwoord dat mij tevreden stelt. De stijging van de perenexport maakt natuurlijk veel goed.

Voorzitter, ik denk niet dat ik iets verkeerd heb gezegd over het VLAM. Ik heb enkel gevraagd of er nog extra mogelijkheden zijn. Ik heb, net zoals andere collega's, het VLAM altijd geloofd voor zijn inzet. Het antwoord van de minister bevestigt toch dat het VLAM ook nog op andere markten kan werken. Zo dwaas was mijn vraag dus niet.

Ik steun ook het onderzoek naar nieuwe variëteiten. Minister-president, het is inderdaad zo dat we moeten streven naar een 'unique selling proposition'. Laat ons hopen dat er in de toekomst nieuwe appelvariëteiten worden gekweekt zodat ook de appelexport stijgt.

Het algemene besluit is waarschijnlijk dat de telers zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen en eventueel moeten overschakelen naar perenteelt. Als het probleem te lang aansleept, zullen bepaalde bedrijven zelfs in moeilijkheden komen.

De heer Karlos Callens: Wat de appels betreft, zou er in de nabije toekomst een probleem kunnen zijn. Zou het niet interessant zijn om een studie op te starten naar afgeleide producten van onze appels? Heel wat afgeleide producten van appels zijn immers bijzonder interessant voor bepaalde nichemarkten.

De heer Jos De Meyer: De heer Sintobin wijst terecht op de zoektocht naar nieuwe variëteiten voor appels. Hoewel de Conferenceperen enorm in de lift zitten, kunnen wij toch tegelijkertijd op langere termijn een kwetsbare markt hebben omdat wij volledig gespecialiseerd zijn in een teelt van peren. Op langere termijn is het dan ook uitermate belangrijk dat er een rijker aanbod van variëteiten komt. Zo niet, kunnen we op termijn toch kwetsbaar worden.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik treed uw wijze woorden bij dat er voortdurend moet worden geïnnoveerd. De positie die we vandaag hebben met de Conferencepeer is geen garantie dat we die binnen tien jaar ook nog hebben. De concurrentie is bikkelhard. Wij ondersteunen innovatie vanuit die invalshoek.

Mijnheer Callens, in het rapport van het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK) staat een passage over de fruitteelt. De appels zitten daar sowieso bij. Wij hebben daar oog voor. Het gaat dan wel specifiek over Limburg, maar misschien zijn ook andere regio's geïnteresseerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de ondersteuning van jonge landbouwers - 778 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik stel deze vraag naar aanleiding van een discussie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en naar aanleiding van een aantal acties die in het verleden al zijn ondernomen over de generatiewissel. We moeten daar permanent aandacht voor hebben.

Tijdens Agriflanders heeft Groene Kring, een vereniging voor jonge land- en tuinbouwers, een 'belofte voor jonge landbouwers' laten ondertekenen door beleidsmakers en andere geïnteresseerden. Op die manier kan men binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid aandacht vragen voor de generatiewissel en kunnen extra maatregelen worden genomen om die te bevorderen.

De cijfers in Vlaanderen zijn heel duidelijk. Ook in het Landbouwrapport (LARA) wordt die evolutie permanent opgevolgd.

Het is niet de eerste keer dat dit in deze commissie wordt besproken. Ook in de beleidsbrief 2012-2013 staat dat er extra aandacht gaat naar de steun voor jonge landbouwers. Ook tijdens de vorige jaren is er sterk ingezet op die steun.

In oktober 2006 werd het actieplan voor jonge landbouwers opgesteld. Dat gebeurde op basis van verschillende rondetafelgesprekken met jonge landbouwers en met scholen. Er is dus gepraat met de brede sector om te achterhalen wat de knelpunten zijn die de generatiewissel tegenwerken en hoe daar iets aan gedaan kan worden. Daar kwamen dertien acties uit waarvan het merendeel effectief is uitgevoerd.

De discussie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid is nog niet afgelopen. Men was immers nog niet klaar met het inhoudelijke debat. Als we tot goede acties willen komen, mogen we echter geen tijd meer verliezen. We mogen dit dan ook niet loslaten.

Minister-president, zult u de vraag die is opgenomen in de belofte voor jonge landbouwers, om de generatiewissel als prioriteit op te nemen in de hervorming van het landbouwbeleid, opnemen in de discussies over het gemeenschappelijk landbouwbeleid? Hebt u dat al gedaan? Welke concrete voorstellen zijn er eventueel op Europees niveau om effectief tegemoet te komen aan de bezorgdheid over de generatiewissel?

De cijfers voor Vlaanderen zijn gekend en wijken af van het Europese gemiddelde. Misschien kunnen een aantal voorstellen in Vlaanderen toch inspirerend zijn voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Wilt u specifiek zaken naar voren schuiven bij het GLB? Vinden die ook hun weerslag bij de andere landen? Of moeten er op dat vlak een aantal knelpunten worden overwonnen?

Zijn er op Vlaams niveau acties in het vooruitzicht om de generatiewissel nog meer te ondersteunen? Over welke acties gaat het dan? Volgens welke timing zouden die kunnen worden uitgevoerd?

In het verleden werd er heel nauw overlegd om te bekijken welke acties en knelpunten er zouden zijn. Ik heb het gevoel dat dit zeer werd gewaardeerd, en ook vruchten heeft afgeworpen. Ondertussen, een aantal jaren later, kan ik me indenken dat, aangezien de sector en ook de economische markt sterk evolueren, er misschien nieuwe knelpunten of uitdagingen zijn die jonge landbouwers met u zouden willen kunnen bespreken. Is dat nauwe overleg er ook vandaag nog? Het zou eventueel interessant of wenselijk zijn om specifiek met betrekking tot die generatiewisseling, waarvan Groene Kring naar aanleiding van het GLB een extra punt wil maken, een overleg op te starten. Ik kan me immers voorstellen dat er door de evolutie nieuwe elementen en uitdagingen aan de oppervlakte zijn gekomen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Uiteraard steunen wij de vraag van mevrouw Rombouts. Ik denk trouwens dat elke fractie in deze commissie al heeft gepleit voor voldoende aandacht voor jonge landbouwers. Dat geldt dan voor de Vlaamse overheid, maar zeker ook voor het nieuwe GLB.

Ik wil nog enkele aanvullingen en bemerkingen maken. Er moet niet alleen aandacht zijn voor de jonge landbouwer, maar ook voor het landbouwonderwijs. Door wat meer in te zetten op dat onderwijs, door dat meer bekend te maken, zal men er misschien voor zorgen dat jonge mensen zich aangetrokken voelen tot dat landbouwonderwijs.

Dan heb ik nog een suggestie met betrekking tot de promotie van het landbouwersberoep. Het is misschien een gek idee, maar u weet dat het leger televisiespots laat uitzenden om erop te wijzen dat er banen zijn in de landmacht, de zeemacht en de luchtmacht. Ik weet wel dat dit ongetwijfeld wat geld zal kosten, maar misschien moeten wij eens nadenken over het maken van spots om jonge mensen warm te maken voor het landbouwersberoep.

Minister-president, ik wil van de gelegenheid gebruik maken om een kleine zijsporg te maken. Tijdens ons bezoek aan Agriflanders sprak de voorzitter met de mensen van PlattelandsTV, dat u ongetwijfeld kent. Dat is een heel interessant programma. Ik kijk er regelmatig naar. Ik veronderstel dat ook de collega's dat doen. Aan de mensen van PlattelandsTV werd gevraagd of ze niet geïnteresseerd waren om naar deze commissie te komen en regelmatig verslag uit te brengen van de commissiebesprekingen. Het – nogal boude – antwoord was dat ze wel wilden komen, maar dat ze subsidies moesten krijgen van de Vlaamse overheid. Misschien kunt u het geld aan Duchâtelet terugvragen en dat aan PlattelandsTV schenken. Een deeltje daarvan zou al genoeg zijn. Dan is iedereen tevreden, lijkt me.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik wil mijn bezorgdheid uiten over de inhoud van dat onderwijs, zoals we dat nu kennen. Ik heb al een paar keer moeten 'optreden' in landbouwscholen bij ons in de Kempen. Ik stel dan vast dat we landbouwers werven met een vrij traditioneel verhaal. De landbouw van de toekomst staat voor grote uitdagingen. Ik verwijs naar het rapport over de transitie dat we hier hebben behandeld. Mijn aanvoelen is dat het onderwijs geen aansluiting vindt bij die uitdagingen. Het landbouwonderwijs is op dit moment vrij traditioneel geënt op de sector van vandaag, en laat de uitdagingen van de toekomst te weinig aan bod komen. In dat onderwijs wordt de toekomst veeleer als een bedreiging dan als iets uitnodigends bekeken. Als die toekomst als bedreigend wordt voorgesteld, dan nodigt dat jonge mensen niet uit om daarin te investeren, dan zijn ze niet enthousiast. Het onderwijs moet die uitdagingen veel meer als iets aanlokkelijks voorstellen, als uitdagingen met potentieel in plaats van bedreigingen. Die klemtoon moet meer worden gelegd in het onderwijs. Men moet jonge landbouwers veeleer uitnodigen om die uitdaging aan te gaan. Nu blokt men hen af en zegt men dat dit eigenlijk geen toekomstperspectief meer biedt. Het ontbreekt dat onderwijs vandaag eigenlijk aan een toekomstvisie. Daar gaat het mij vooral om.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, geachte leden, ik voel me bijna verplicht om me aan te sluiten. In het begin van het jaar heb ik immers dezelfde vraag als schriftelijke vraag ingediend. Minister-president, vorige week vrijdag heb ik daarop een antwoord gekregen van u.

Minister-president, u hebt geantwoord dat u op Europees niveau hebt geijverd voor het verplicht invoeren van de jongerenpremie, maar dat u op een njet van een aantal lidstaten bent gestuit. Ik bleef wat op mijn honger als het ging over de acties die Vlaanderen zal nemen wat die jongeren betreft. Zult u in specifieke acties voorzien, zeker in het plattelandsprogramma voor 2015-2020, voor die jonge landbouwers? Ik sluit me dus ten volle aan bij mevrouw Rombouts als het gaat over haar tweede vraag.

De heer Jos De Meyer: Ik wil even ingaan op één elementje, namelijk dat van het landbouwonderwijs. Die discussie kunnen we hier uiteraard niet volledig uitputten, maar ik denk dat deze commissie daar misschien te gepasten tijde eens op moet terugkomen. De vraag is of alle studierichtingen van vandaag even goed voorbereiden als men morgen een

‘bedrijfsleider in het kwadraat’ wil zijn, zoals de minister-president dat altijd noemt. Ik denk onder meer aan de opleiding Dierenzorg. Vermoedelijk wordt daar kwaliteitsvol onderwijs aangeboden, maar de vraag is of dat in alle instellingen op dezelfde manier diegenen goed voorbereidt die morgen bedrijfsleider willen zijn. We moeten dat gesprek wel eens op een ander moment aangaan.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het debat over het landbouwonderwijs is een heel interessant debat dat we misschien op een ander moment moeten voeren. Het landbouwonderwijs in Vlaanderen is zeer behoorlijk, en dan druk ik me nog voorzichtig uit. Onze landbouwers zijn steeds hoger opgeleid. Voor de biologische landbouw hebben we bijkomende initiatieven genomen. Het landbouwonderwijs is ook onze zorg en we moeten dat verder goed aanpakken. Het is correct om vanuit de invalshoek te werken dat er alleen maar uitdagingen en opportuniteiten zijn en geen bedreigingen, zoals de heer Peeters zegt.

Mijnheer Sintobin, inzake plattelandstelevisie wil ik de suggestie doen om aan te kloppen bij de voorzitter van dit parlement. Nu wordt alles via het internet gescreend. Nog interessanter zou zijn dat dit parlement misschien een kleine budgettaire inspanning doet om zo'n belangrijk thema als tv in het parlement te krijgen en daar ook wat ondersteuning aan te geven. (*Opmerkingen van de heer Stefaan Sintobin*)

Als u mijn naam vernoemt, zal dat positieve effecten hebben op Jan Peumans. Dan zal het heel wat vlotter gaan. De voorzitter is deze vergadering nu waarschijnlijk aan het volgen op zijn bureau.

Mijnheer Callens, u stelt heel actief schriftelijke vragen, waarvoor mijn felicitaties, maar toch doe ik een kleine suggestie om niet te overdrijven. Ik ga ervan uit dat elk antwoord een nieuwe vraag uitlokt. Zo gaat het in een meetkundige reeks en op een bepaald moment is dat niet meer houdbaar.

Op Europees niveau zal ik ervoor blijven ijveren om maatregelen te nemen die de verjonging van de sector stimuleren. In de twee fondsen of pijlers van het toekomstige Europese landbouwbeleid is er terecht veel aandacht voor jonge landbouwers. In de eerste pijler wordt binnen de directe betalingen een specifieke betaling voor jonge landbouwers bepaald. Vlaanderen heeft er in de besprekingen steeds voor geijverd de jongerenpremie verplicht in te voeren in alle lidstaten – ik verwijs ook naar mijn schriftelijk antwoord –, aangezien de opvolging van de landbouwbedrijven niet enkel een probleem is bij ons, maar in heel Europa.

Een aantal lidstaten gaan hier echter niet mee akkoord, wat jammer is. Nochtans is dit mijns inziens een van de voorstellen van de hervorming die toekomstgericht is en die daarom een meerwaarde kan bieden voor de sector. Verder wil ik de middelen voor de specifieke betaling voor jonge landbouwers – ten hoogste 2 procent van de totale enveloppe – in Vlaanderen maximaal kunnen inzetten en pleit ik voor een aangepaste berekeningsmethode, die de lidstaten in staat stelt de volle 2 procent te kunnen inzetten voor jonge landbouwers.

Wat de toegang betreft tot het nieuwe systeem van betaalrechten en de convergentie naar een flat rate tussen 2015 en 2020, zijn er nog een aantal onduidelijkheden bij de generatiewissel. Zo is het nog niet duidelijk of jonge landbouwers, die het bedrijf overnemen van hun ouders, recht hebben op convergentiesteun. De discussies over deze vraagstukken zijn nog niet afgerond omdat ze aan bod komen tijdens de bespreking van de gedelegeerde en uitvoeringsverordeningen.

Wat de tweede pijler, plattelandsontwikkeling, betreft, wordt vanuit Europa het wetgevend kader gegeven met de prioriteiten en maatregelen, waarbinnen elke lidstaat of regio haar eigen programma opmaakt volgens de eigen specifieke noden.

Hoewel de Europese reglementering nog niet definitief is, kan wel worden gezegd dat aan de jonge landbouwers een cruciale rol wordt toegekend in plattelandsontwikkeling. Zo zijn de

instroom in de landbouwsector en de generatiewissel opgenomen binnen een van de zes prioriteiten. Ook binnen het menu aan maatregelen zijn er heel wat mogelijkheden voor jonge landbouwers. Zo voorziet Europa in de mogelijkheid om vestigingssteun te geven en om een hoger steunpercentage investeringssteun te geven voor jonge landbouwers. Daarnaast schuift Europa ook het belang van kennisuitwisseling, toch ook een essentieel onderdeel voor een toekomstgerichte landbouw, heel sterk naar voren.

Vanuit Vlaanderen zullen we bij het maken van de beleidskeuzes voor de directe betalingen en in het Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) bijzondere aandacht geven aan de jonge landbouwers. Voor de specifieke betaling voor jonge landbouwers wens ik het maximaal toegestane budget volledig in te zetten indien de Europese regelgeving dit mogelijk maakt. Binnen PDPO III zullen bestaande maatregelen die jonge landbouwers ten goede komen, worden versterkt. Steun voor de jonge landbouwers moet een speerpunt worden binnen het toekomstig PDPO. Ik heb mijn administratie dan ook de opdracht gegeven om dit verder uit te werken. Door het uitstel van het gemeenschappelijk landbouwbeleid met een jaar zal het PDPO III mogelijks pas in 2015 van start kunnen gaan.

Mijnheer Callens, ik begrijp dat u meer tekst en uitleg wilt, maar ik kan niet sneller gaan dat ik kan. Anders zijn we aan het freewheelen en kan ik van alles zeggen, maar dat heeft weinig toegevoegde waarde.

In het kader van de onderhandelingen over het nieuw GLB heeft mijn kabinet al verschillende keren overleg gehad met de landbouworganisaties, waaronder Groene Kring. Dit overleg is zeer nuttig en wordt in de toekomst voortgezet. Ik blijf altijd bereid om niet alleen te luisteren naar de suggesties van de leden van deze commissie, maar ook naar die van de jonge landbouwers, en naar de knelpunten die ze aanhalen en die wij moeten of kunnen aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister-president, ik ben blij te vernemen dat de boodschap van de generatiewissel op het Europese niveau serieus wordt genomen en dat er op verschillende fronten openingen zijn om het debat aan te gaan, wat nog niet wil zeggen dat we het debat hebben gewonnen om bepaalde maatregelen te kunnen doorvoeren. De mogelijkheid die wordt gecreëerd om hierover te discussiëren, is op zich al een goede zaak.

Ik ben ook blij te vernemen dat die lijn op het Vlaamse niveau wordt doorgetrokken en dat we binnen het GLB inzetten op de generatiewissel. Er is nauw overleg, maar u wilt dat eventueel nog intensifiëren op het moment dat er knelpunten zijn. Wel, dat zou een goede zaak zijn.

Ik wil hier een zijsprong maken naar het participatieverhaal en jeugdbeleid. Als we met jongeren werken, wordt er verwacht dat er om de drie jaar nieuwe uitdagingen zijn. We zijn nu zes jaar verder na het actieplan. De markt is sterk veranderd, maar ook de sector staat voor heel wat nieuwe uitdagingen. Het zou goed zijn om met de jongeren rond de tafel te gaan zitten om na te gaan of er nieuwe uitdagingen zijn die een specifieke aanpak vergen. Ik wil niet spreken over specifieke actiepunten, want dan komen we uit bij onderwijs en eventueel grondwissels. Er zijn heel veel specifieke punten die een discussie waard zijn, om uit te zoeken hoe we dat flexibel kunnen aanpakken. Ik ben blij dat u op die suggestie wilt ingaan.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Onderwijs is belangrijk, maar van de boeren zelf hoor je maar één groot probleem, en dat is dat de jonge boeren de boerderij moeten overnemen. Die landbouwbedrijven zijn vandaag bijna niet meer te betalen. Als er dan twee of drie kinderen zijn en een kind moet de boerderij overnemen, dan zegt de boer: begin er niet aan, want je kunt dat toch nooit betalen. Het gaat eigenlijk daarover en niet over dat men het niet meer wilt doen. Ik ben ervan overtuigd dat veel jonge mensen willen boeren, maar dat het risico van de leningen te hoog is.

Ik zeg altijd aan de jonge landbouwers dat ze het moeten proberen te regelen met hun broers en zussen. De grond en de gebouwen zullen met de tijd ook duurder worden. Ze zullen geld verdienen, maar het is geen ‘geld’: het is grond die geld waard is. De mensen kunnen enkel leven van wat het opbrengt en ze moeten ook nog leningen afbetalen. Het brengt op als men natuurlijk geen lening moet afbetalen. Op het moment dat men leningen moet afbetalen, staat men als jonge landbouwer tegen een muur. Men werkt voor ‘niets’, enkel voor grond die meer waard is.

Maar de boeren zijn slimmer geworden. Wanneer neemt men risico’s? Als men veel studies heeft gedaan, neemt men geen risico. Als men niet lang heeft gestudeerd, neemt men wel risico. Vroeger namen ze risico, vandaag nemen ze geen risico.

Minister-president Kris Peeters: De heer Callens verwijst naar studies waaruit blijkt dat hoe langer men gestudeerd heeft, hoe meer risico-avers men is, omdat men ook alternatieven heeft zoals het loontrekkendenstatuut enzovoort. Dat is niet enkel een probleem voor de land- en tuinbouw, maar voor het ondernemerschap in het algemeen.

Opvolging is niet enkel een probleem voor de land- en tuinbouw, maar voor alle familiale bedrijven. Vlaanderen geeft het maximum aan steun dat Europa toestaat. We ondersteunen dus maximaal, zonder aan fiscale spitstechnologie te doen, want dat is altijd zeer delicaat. Er zijn manieren om de geleidelijke overgang te organiseren zoals bijvoorbeeld het oprichten van een vennootschap waar de overdracht van de aandelen op een geleidelijke manier kan gebeuren. Het blijft natuurlijk zo dat men een bedrijf overneemt en dat ook de andere kinderen die niet in het bedrijf actief zijn, hun deel willen. Ik heb in mijn vorig leven heel Vlaanderen afgereisd en zelfs boekjes geschreven over de opvolgingsproblematiek in familiale ondernemingen. Dat is een zeer gevoelig dossier. Er kunnen veel familiale spanningen mee gepaard gaan, zeker als het over geld gaat. De ene wil er zoveel mogelijk uithalen, de andere wil zo weinig mogelijk betalen omdat het de toekomst van het bedrijf mogelijks hypothekeert. Men moet een evenwicht vinden. Ik kan u verzekeren dat dit in zeer veel gevallen aanleiding geeft tot enige spanning. Professionele begeleiding, goede vorming en ondersteuning kunnen dit probleem mee helpen oplossen.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik wil nog eens herhalen dat de vraagstelling duidelijk niet gericht was op een specifiek punt, omdat de problematiek en de uitdagingen in hun geheel moeten worden aangepakt. De overnameprijs is één element, maar het probleem van jonge landbouwers en de generatiewissel is veel complexer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Stefaan Sintobin, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over groepshuisvesting van varkens - 791 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het proces van individuele naar groepshuisvesting bij de Vlaamse zeugenhouders - 807 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister-president, collega's, dit thema is al een paar keer op de agenda verschenen.

Op 1 januari 2013 dienden alle drachtige zeugen – conform de Europese richtlijn – in groep gehuisvest te zijn. Minister-president, op een eerdere vraag om uitleg op 19 september 2012 antwoordde u dat in Vlaanderen tegen eind 2012 93 procent van de bedrijven ofwel groepshuisvesting zou toepassen, ofwel gestopt zou zijn met de zeugenhoudery, ofwel minder dan tien zeugen zou huisvesten zodat de nieuwe regels niet van toepassing zouden zijn. De oorzaak van de vertraging is dikwijls het rond krijgen van de vergunningen. Laat ons dit zeker niet uit het oog verliezen. De Europese lidstaten die op 1 januari 2013 niet voldoen aan de regels van groepshuisvesting, riskeren hiermee de status 'illegaal' omdat ze op illegale wijze vlees produceren. We verwijzen hier even naar de situatie van de legbatterijen, waar bleek dat na jaren van voorbereiding een groot aantal landen de deadline niet haalden en waartegen nu Europese gerechtelijke procedures lopen. Hoe de lidstaten zelf omgaan met de varkenshouders die niet aan de nieuwe regelgeving voldoen, verschilt van land tot land.

Minister-president, hebt u een zicht op het aantal bedrijven in Vlaanderen – in procenten uitgedrukt – die nu reeds voldoen aan de Europese richtlijn? Welke initiatieven worden er genomen of wat is de verdere aanpak om de bedrijven die nog niet in orde zijn, aan te zetten om zich in orde te stellen? Is er ondertussen geen oneerlijke concurrentie tussen de bedrijven die reeds voldoen aan de Europese richtlijnen en deze die daar nog niet aan voldoen? Wat zal er op Europees vlak gebeuren tegen de niet-conforme lidstaten? Wat zijn de eventuele sancties?

Ik las vorige vrijdag nog een interessant artikel in de landbouwpers waarin gemeld wordt dat de EU-commissaris voor Volksgezondheid en Consumentenbescherming de ministers van Landbouw dringend oproept strenge maatregelen te treffen opdat de nieuwe regels snel overal zouden worden toegepast. Tegelijkertijd wordt eraan toegevoegd dat men geen unilaterale maatregelen van bepaalde landen wil die zelf reeds in orde zijn en die de invoer van landen die nog niet in orde zijn, zouden verbieden.

Minister-president, ik kijk met veel belangstelling uit naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister-president, collega's, het is een belangrijk onderwerp en daarom ook de reden waarom wij, onafhankelijk van elkaar, deze vraag hebben ingediend.

Minister-president, de heer De Meyer heeft de algemene inleiding geschetst. Sinds 1 januari 2013 is groepshuisvesting voor zeugen verplicht in de Europese Unie. Ik verwijs hiervoor naar mijn eerdere vraag om uitleg van 5 oktober 2011. Slechts 10 van de 27 Europese lidstaten voldoen aan de huidige normering. België heeft een score van 89 procent van de bedrijven die in orde zijn. Dat is een schatting op basis van een enquête die de FOD Volksgezondheid eind 2012 uitvoerde.

Er zijn tien lidstaten die reeds voldoen aan de Europese regelgeving. Portugal scoort het slechtst met 58 procent van de bedrijven conform de nieuwe normen, gevolgd door Cyprus en de grote producenten Frankrijk, Duitsland en Ierland. Eurocommissaris Borg vraagt aan de niet-conforme lidstaten om dringend actie te ondernemen. In februari zou de Europese Commissie juridische stappen overwegen.

Ik zou het specifiek willen hebben over de 11 procent van de bedrijven die van plan zouden zijn om te stoppen. Minister-president, hebt u een zicht op die 11 procent van de bedrijven? Zijn ze aanpassingen aan het doen of is het grootste deel van plan om te stoppen? Werden er vanuit uw diensten al acties opgezet zoals de eurocommissaris vraagt? Welke concrete acties worden vooropgesteld? Hebt u een zicht op het percentage van de groep die het om financieel-economische redenen niet aankan? Hebt u al weet van het feit of Europa daadwerkelijk al juridische stappen heeft gezet?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: De belangrijkste vraag is die van de heer Verfaillie, met name hoeveel varkenshouderijen niet investeren omdat ze het financieel niet aankunnen. Kan de Vlaamse Gemeenschap iets doen om dat euvel te overwinnen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het meest recente officiële cijfer dat door de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid voor België aan de Europese Commissie is gerapporteerd, bedraagt 89 procent wat de geschatte conformiteit met de richtlijn betreft op 1 januari 2013. In Vlaanderen zou het aandeel dat in orde is, nog iets hoger liggen. Het zijn cijfers die de FOD Volksgezondheid gebaseerd heeft op een enquête bij de zeugenhouders. In de toekomst zullen de nieuwe cijfers gebaseerd zijn op controleresultaten als gevolg van de controles die door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) zijn gestart.

Er is voorzien in een eerste overleg tussen de FOD en het FAVV tijdens de volgende dagen. Dan zal blijken of er al voldoende controles zijn gebeurd om correctere en recentere cijfers te genereren. Eerstdaags zullen we mogelijk dus gedetailleerdere en actuelere cijfers krijgen.

De handhaving van de wetgeving op dit vlak is een federale materie. Er wordt op federaal niveau een wetsontwerp voorbereid om als sanctie dwangsommen te kunnen opleggen aan de bedrijven die onvoldoende hebben geprobeerd de deadline te halen. Een dergelijk systeem zal deze bedrijven ertoe aanzetten hetzij al dan niet tijdelijk te stoppen met het houden van zeugen, hetzij op korte termijn groepshuisvesting toe te passen in de bestaande infrastructuur.

Vanuit de Vlaamse overheid wordt getracht de best mogelijke voorwaarden te scheppen opdat de restgroep zich zo snel mogelijk in regel stelt. Dat gebeurt aan de hand van investeringssteun via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), van voorlichtingscampagnes en van acties in het kader van het actieplan varkenshouderij, onder meer via de werking van het Varkensloket, waar de zeughouder terecht kan voor praktische vragen.

De Vlaamse overheid, de varkenssector en onderzoeksinstituten hebben zich flink en gezamenlijk ingezet om de varkenshouders voor te lichten en te begeleiden in de overstap naar groepshuisvesting. Er zijn ettelijke studiedagen georganiseerd. Er zijn twee brochures gemaakt alsook een presentatie als praktische leidraad. Die kunnen trouwens gedownload worden op de site www.varkensloket.be. Ik heb hier een overzicht van alle concrete acties die zijn ondernomen.

In de enquête van de FOD Volksgezondheid van 2012 werden in 17 procent van de gevallen financiële redenen opgesomd voor het niet halen van de deadline. Het duurt een vijftal maanden vooraleer een vleesvarken markt klaar is. Dat impliceert dat varkensvlees dat op dit ogenblik op de markt is en komt, nog steeds afkomstig is van varkens waarvan de moederdieren tijdens de dracht hetzij al in groepshuisvesting werden gehouden, hetzij voor

het verstrijken van de deadline op volkomen wettelijke wijze in individuele boxen werden gehouden. Van een concurrentievervalsing is dus momenteel nog geen sprake. Het eerder vermelde systeem van dwangsommen is bedoeld om dit ook in de nabije toekomst tegen te gaan.

De Europese Commissie heeft recent een inbreukprocedure opgestart tegen de lidstaten die in de rapporteringen eind vorig jaar aangegeven hadden niet honderd procent conform te zijn. Ook België ontving hiervoor een schrijven van het Directoraat-Generaal voor Gezondheids- en Consumentenbescherming (DG SANCO) van de Europese Commissie. In reactie daarop werd DG SANCO eind januari op de hoogte gebracht van de meest recente cijfers, evenals de begeleidende maatregelen die door de FOD Volksgezondheid genomen werden. Het is nu aan DG SANCO om deze procedure verder op te volgen. De eindconclusie hiervan kan resulteren in een geldboete voor de lidstaten die in gebreke blijven.

DG SANCO financiert een onderzoeksproject waaraan vanuit Belgische zijde het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) participeert. Daarbij wordt bekeken hoe via kennisoverdracht de dierenwelzijnswetgeving in de EU-lidstaten beter kan worden nageleefd. Groepshuisvesting bij zeugen is een van de cases.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, het zou interessant zijn om de meer actuele cijfers, zodra die beschikbaar zijn, via uw kabinet aan de commissie te bezorgen.

U zegt dat het op een bepaald moment zelfs mogelijk is dat er een geldboete aan de lidstaten zou worden opgelegd wanneer zij in gebreke blijven. Loopt België het risico daaronder te vallen? Of mogen we uw antwoord als voldoende geruststellend beschouwen zodat daar geen enkel gevaar voor is?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister-president, u zegt dat 11 procent niet zou investeren uit financiële overwegingen. Ik veronderstel dat die 17 procent op relatief korte termijn dan ook zal stoppen. Heb ik het goed begrepen dat het gaat om 17 procent van 11 procent? Van de 11 procent die nog niet geïnvesteerd heeft, is 17 procent niet van plan om te investeren. De andere 83 procent van die 11 procent is momenteel aan het investeren of is op heel korte termijn van plan dat te doen. Mag ik dat zo interpreteren?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer De Meyer, wij doen er alles aan om zo'n Europese boete te voorkomen. Het ziet er naar uit dat dit ook zal lukken, maar ik wil daar mijn hand niet voor in het vuur steken. De toestand is niet zo ernstig dat we nu al kunnen zeggen dat we een boete aan ons been hebben.

Mijnheer Verfaillie, ik ga ervan uit dat uw redenering juist is. 11 procent is niet in orde. Wie niet in orde is, geeft aan waarom dat zo is. Bij 17 procent gaat het om financiële redenen. Het gaat wel om een enquête, die u dan ook met enige voorzichtigheid moet interpreteren, maar ik denk wel dat ze juist is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *De heer Jos De Meyer, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over visserij - 854 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Over dit onderwerp werd al grondig gedebatteerd, onder meer tijdens de bespreking van de beleidsbrief. De commissieleden die het beleidsdomein Visserij volgen, weten dat een aantal zaken vooropstaan bij het nieuwe visserijbeleid en de hervorming van het Europese visserijbeleid, met name duurzaamheid, aanlandingsverplichting, overbevissing enzovoort. Op dat vlak zitten we in deze commissie over de partijgrenzen heen op dezelfde golflengte.

Een week geleden heeft het Europees Parlement ingestemd met de hervorming van het Europese visserijbeleid. Zoals gezegd, staat duurzaamheid daarbij voorop. Bij onze Vlaamse visserij is men vooral ongerust over het teruggooiverbod en de aanlandingsverplichting. Dat is ook al meermaals aan bod gekomen in deze commissie. Zeker die aanlandingsverplichting heeft natuurlijk financiële gevolgen voor onze visserij. Minister-president, er is altijd gesteld, ook door u, dat dit een soort uitdoofscenario zou worden. U zou bekijken welke maatregelen de Vlaamse overheid kan nemen om onder meer die aanlandingsverplichting te verzachten.

Graag kreeg ik nog wat toelichting bij het uiteindelijk bereikte akkoord. Hoe staat u ten opzichte van dit akkoord? Wat is de impact ervan voor onze Vlaamse visserij? Hoe kan Vlaanderen de eventuele negatieve impact van dit akkoord wegwerken?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, minister-president, geachte leden, deze week is belangrijk voor deze aangelegenheid. De Europese besluitvorming is op een cruciaal punt aanbeland, na de houding die het Europees Parlement eerder deze maand heeft bepaald. Ik denk dat die grote democratische meerderheid die nu toch is ontstaan in het Europees Parlement, ons toch wel noopt tot het bepalen van een houding in de Europese Visserijraad. Als ik me niet vergis, komt die deze week nog bijeen. Of is het volgende week? Ik weet ook wel dat de Vlaamse vloot niet de oorzaak is van de overbevissing in de Europese wateren, integendeel. Anderzijds lijkt dit me echter alweer een kans om, als klein land met een kleine vloot, het goede kamp te kiezen in Europa. Buitenlandse voorbeelden, onder meer in Scandinavië, hebben aangetoond dat, als vissers hun materiaal aanpassen aan de vistechiek die is toegelaten, ze niet zo veel te maken hebben met het teruggooiverbod. Het lijkt me dat Vlaanderen er dus voor kan kiezen om sneller dan in 2020 te komen tot dat teruggooiverbod. Welke houding zullen Vlaanderen en België aannemen in de Europese besluitvorming, nu die tweespalt tussen het Europees Parlement en de Raad deze maand zo duidelijk is gebleken?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, geachte leden, het is positief dat het Europees Parlement heeft geopteerd voor het tegengaan van de overbevissing. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. Minder evident is het teruggooiverbod en de aanlandingsverplichting, maar we kunnen dit zien als een kans voor de Vlaamse visserij om nog meer doorgedreven werk te maken van selectieve en duurzame vangsttechnieken. Minister-president, zult u daarvoor nog extra initiatieven op poten zetten, in eerste instantie via het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA)? Komt er ook extra aandacht voor de vorming en opleiding van onze vissers? Selectieve en duurzame vangsttechnieken vragen immers meer knowhow en een specifieke knowhow.

Daarnaast blijven we erop hameren dat onze Vlaamse vissers al heel veel inspanningen hebben geleverd, en dat vooral voor de verduurzaming van de visserij, terwijl slechte leerlingen – ik heb het opgezocht, het gaat dan vooral over Frankrijk en Spanje – altijd moeilijk blijven doen. We dringen er dus bij u op aan dat u de inspanningen die Vlaanderen al heeft gedaan, te allen tijde op Europees niveau in rekening brengt bij beslissingen over het visserijbeleid. Het kan niet de bedoeling zijn dat Vlaanderen twee keer wordt gestraft.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ook dit is een belangrijk dossier. Het is natuurlijk belangrijk voor onze visserij, maar ook voor de duurzame visserij in het algemeen. Als ik zie hoe sommige leden van het Europees Parlement de Vlaamse positie en wat ik zelf verdedig afschilderen, dan doet me dat soms het voorhoofd fronsen. Daarom is het belangrijk daarover in deze commissie van gedachten te wisselen.

Mijnheer Sintobin, het Europees Parlement heeft een akkoord bereikt over het toekomstige gemeenschappelijk visserijbeleid. Daarbij heeft het zich gebaseerd op de tekst van de Europese Commissie, maar ook rekening gehouden met de ‘general approach’, zoals die door de Europese Visserijraad in juni 2012 is bereikt. De volgende stap is nu dat er een consensus moet worden gevonden tussen de Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement. Het is de ambitie van het Ierse voorzitterschap om dit nog voor het zomerreces af te ronden. Dat is een niet-onbelangrijke ambitie. We zullen daar natuurlijk ook aan meewerken, want dan zal er zekerheid zijn over hoe de toekomst van de visserij eruit ziet, Europees en op Vlaams niveau.

U hebt me gevraagd hoe ik tegenover het akkoord sta. De aangenomen tekst bevat zeker een aantal elementen waarin Vlaanderen zich kan vinden, die een verbetering zijn. Zo krijgen het volledig schrappen van overdraagbare concessies, de rol die meerjarenplannen en adviesraden zullen vervullen, het externe beleid en de visie op aquacultuur onze goedkeuring. Voor het verscherpen van de deadline om de ‘maximum sustainable yield’ (MSY) te halen, en voornamelijk voor het verstrakken van de aanlandingsverplichting zijn er daarentegen mijns inziens meer haalbare oplossingen nodig. Ik probeer onverkort de duurzame visserij in Vlaanderen alle kansen en steun te geven, maar mijn zorg is dat dit haalbaar moet zijn, ook wat het toepassen en de timing van die toepassing betreft. Onze vloot is al zo klein. Als hij nog verder wordt afgebouwd, dan zal er een kritisch niveau worden bereikt. Ik meen dat dit dan niet verder kan verminderen. Ik probeer dus ook telkens haalbare oplossingen uit de brand te slepen.

Verder streeft het Europees Parlement een strikte naleving van de EU-leefmilieuwetgeving door de lidstaten na. Ook daar heb ik zeker geen probleem mee. Ten slotte wil het Europees Parlement volledige inspraak op het vlak van de meerjarenplannen, terwijl de Raad het vastleggen van vangstmogelijkheden als zijn exclusieve bevoegdheid ziet. Dat is in eerste instantie natuurlijk een discussie onder juristen. Het parlement vindt dat het daar ook iets over te zeggen heeft. De Raad vindt echter dat dit alleen hun toekomst. Ik denk dat ook in dezen een praktische oplossing moet worden gevonden. Het is niet goed dat er discussies ontstaan tussen het Europees Parlement en de Raad, en dat dit niet opgelost raakt. Onze vissers staan daarop te kijken en hebben natuurlijk geen boodschap aan discussies over de vraag wie nu voor wat bevoegd is. Ik ben tussenbeide gekomen in de Europese Raad om een pragmatische oplossing te vinden, waarbij ook het parlement wordt gerespecteerd en waarin de Raad zich kan vinden. De grote lidstaten vinden echter dat het de Raad is die daarover zal beslissen, en niemand anders.

U vroeg ook welke gevolgen dit akkoord heeft voor onze Vlaamse visserij. Vooral de voorgestelde aanpak van de aanlandingsverplichting in de visserij is problematisch qua uitvoerbaarheid. We kennen immers een gemengde visserij. Het Europees Parlement is voorstander van een zeer strak tijdschema. De heer Peeters wees daar al op. Het teruggooiverbod voor de visserij op tong en schol in de Noordzee zou ingaan vanaf 1 januari 2016. Ten laatste vanaf 1 januari 2017 zouden alle vangsten van de EU-vaartuigen onder de aanlandingsverplichting moeten vallen. Rekening houdend met wat er nog moet gebeuren, is die timing bijzonder krap. Zo moeten er extra volumes vis worden behandeld. Er moet in extra opslagruimte worden voorzien. Er moeten controlecamera’s worden geïnstalleerd aan boord. Zeereizen zullen korter moeten zijn. In de aanlandingshavens zullen dan ontvangstcentra voor ‘ongewenste’ vis en de verwerking ervan moeten worden gebouwd.

Teneinde het teruggooiverbod enigszins werkbaar te maken in de praktijk had de Raad in juni 2012 bovendien geopteerd voor een uitzondering op de aanlandingsplicht, ‘de minimis’ genaamd, waarbij er een teruggooi tot 5 procent van de totale jaarlijkse vangsten mogelijk zou zijn. In Noorwegen heeft men al 25 jaar ervaring met een discard ban en, niettegenstaande de visserij er minder gemengd is dan in de zuidelijke Noordzee en de westelijke wateren, geldt daar een ‘de minimis’ van 15 procent.

Ondanks een amendement waarin werd voorgesteld de 5 procent op te trekken tot 10 procent, heeft het Europees Parlement de geplande flexibiliteit helemaal geschrapt. Ook de interjaarlijkse quotaflexibiliteit van 10 procent zoals ingebouwd door de Raad, brengt het Europees Parlement terug op 5 procent. En de flexibiliteit in geval van gemengde visserij wordt ook beperkt. De aanlandingsverplichting is absoluut het grote knelpunt, en ik begrijp dat de reders en vissers hierover ontgoocheld zijn.

Ik ben, hopelijk net als deze commissie, voor duurzame visserij. Ik ben ook voor de discard ban. We moeten stappen vooruit zetten, maar het moet in de praktijk ook uitvoerbaar zijn. Als het niet uitvoerbaar is, in welke situaties komen we dan terecht? Dan komen we in situaties die voor de duurzame visserij nog slechter zijn. Het is geen kwestie van waar we met z'n allen willen landen, maar welke tijdshorizon we onze vissers en reders om daartoe te komen, geven. Dat is het punt. Het Europees Parlement heeft daar niet volledig rekening mee gehouden.

Hoe kan Vlaanderen de eventueel negatieve impact van dit akkoord wegwerken? Ik wil nog eens pleiten voor een werkbare en een door de betrokkenen gedragen regelgeving: het verstandig groen dat nog altijd het langste duurt, omdat men aanvaardt dat we daarnaartoe moeten en omdat het ook uitvoerbaar is.

We beogen hetzelfde doel: een duurzame visserij. Onze visserij doorloopt daartoe een traject dat leidt tot betere resultaten, wat blijkt uit de meeste bestandsopnames. Een aanlandingsverplichting kan daarbij ook een instrument zijn, maar ze moet haalbaar zijn voor onze visserij. Ik wil die haalbaarheid nogmaals onderstrepen. Tenzij u zegt: stop ermee, er is geen toekomst meer. Maar daar ben ik het absoluut niet mee eens. Je moet die sector meekrijgen, je moet hen overtuigen om die stappen te zetten, want het zijn ook ondernemingen. Die mensen moeten investeren, dat vraagt heel wat financiële engagementen en risico's. De sector meekrijgen in die benadering is absoluut noodzakelijk.

Ik blijf ervoor pleiten om de regeling stapsgewijze in te voeren na het uitvoeren van een inlooperperiode via pilootprojecten, en intussen volop in te zetten op meer selectiviteit. Het actieplan ‘Selectief vissen doet leven’ is heel binnenkort klaar. Het zal een tiental acties bevatten die betrekking hebben op het monitoren van teruggooi, onderzoek naar selectiever vistuig, aangepast visserijmanagement en begeleiding van reders en vissers, onderzoek naar de overlevingskansen van gevangen vissoorten en controlemaatregelen. Er zal ook een verkenning gebeuren van hoe de aanlandingsverplichting in Vlaanderen effectief kan worden gerealiseerd. Dat zijn allemaal zaken die we moeten realiseren. Laten we dat stapsgewijs doen met de elementen die ik heb gegeven. Dat is mijn standpunt, dat correct zal worden weergegeven op alle niveaus waar men erover spreekt.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik ben het eens met uw analyse. Ik behoor volgens Europees parlamentslid Bart Staes waarschijnlijk tot de bad guys van het kamp, zoals ik lees in een persbericht. Iedereen in de commissie is het eens over het einddoel, u ook trouwens. Niemand trekt de duurzaamheid van het visserijbeleid in twijfel. De manier waarop is natuurlijk iets anders. U hebt het telkens over de haalbaarheid en de uitvoerbaarheid. Ik deel uw bezorgdheid daarover. U tracht zaken aan te halen die dit moeten of kunnen verzachten, maar wat zal er concreet gebeuren? Hoe kunnen we dat bereiken op het Europese niveau? Wie zijn onze bondgenoten? Wat stelt u voor?

Je kunt wel zeggen dat de tijdshorizon flexibel moet zijn, maar als het er niet komt, wat dan? Ik hoor spreken over 2016, maar dat is heel krap. Het lijkt onmogelijk dat tegen 2016, als dit akkoord wordt uitgevoerd, onze visserijsector in staat zal zijn dit op te vangen en te voldoen aan de aanlandingsverplichting. Op termijn zal dat leiden tot het uitsterven van onze visserij. We kunnen van alles proberen. We hadden het daarstraks over investeringen in de landbouw, maar dat is identiek hetzelfde. Mensen moeten continu investeren in nieuwe technieken en duurzaamheid. Allemaal geen probleem, maar ze moeten er ook nog iets aan verdienen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, ik wil nog even terugkomen op de gevolgen voor de Vlaamse visserij, zoals u die schetst. Ik kan u volgen. Ik ben ook genuanceerd. Uw aanpak met realistische doelstellingen is goed. Maar de klemtoon ligt anders. Je kunt het vergelijken met wat in de kippen- en varkenssector is gebeurd. Heel lang van tevoren weet men dat de groepshuisvesting wordt afgeschaft, en als de deadline komt, gaan we uitstellen.

We weten nu al lang dat we met de overbevissing in de Europese wateren een probleem hebben, zeker om te kunnen blijven vissen. Ik voer hier niets aan in de hoop dat de Vlaamse vissers zouden stoppen met vissen, integendeel. De Franse vissers zijn ook niet zo vriendelijk geweest voor onze vissers. Ik denk aan incidenten in Boulogne. Het is allemaal nog niet zo lang geleden dat het er hard aan toe ging. Die politiek moeten we op het Europese niveau niet steunen. We moeten de landen steunen die wel duurzaam omgaan met visserij. We moeten niet de kant van Frankrijk en Spanje kiezen.

Als het gaat over investeringen en de gevolgen voor de Vlaamse vissersvloot, hebben we door middel van subsidies bewezen dat we de vloot hebben kunnen verduurzamen door de motoren te vervangen. We kunnen hetzelfde doen voor de gemengde visserij. Om te komen tot een teruggooi, moeten we een subsidiebeleid ontwikkelen om de sector te ondersteunen. De keuzes die ze moeten maken en de investeringen die ze moeten doen tegen 2016-2017, worden dan toch wel haalbaar. Ik vrees dat van uitstel afstel komt. Na 2020 zullen we dan weer moeten uitstellen omdat we niet klaar zijn. Dat wil ik absoluut voorkomen.

Minister-president Kris Peeters: Het debat is volop bezig. Ik zal verdedigen wat ik hier heb toegelicht. Jullie zullen daar ook nog vragen over stellen, of het resultaat zal bekend zijn. Er is nog heel wat werk om die pragmatische aanpak, waarvoor hier een grote steun is, in de praktijk om te zetten. Mijnheer Peeters, als er in consensus een deadline is, moet men die ook halen. Het is niet zo dat we het wat meer tijd geven om dan tegen het einde van die periode opnieuw te zeggen dat de deadline moeilijk te halen is. We moeten daar correcte afspraken over maken met de sector. Daarin kan ik u volgen, mijnheer Peeters.

De voorzitter: Op 20 maart, daags na de landbouwministerraad, is er een verslag van de vergaderingen. Mogelijks horen we daar iets meer.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het paardenvleeschandaal - 908 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, collega's, het paardenvleeschandaal is de laatste dagen alomtegenwoordig in de pers en de media.

Begin januari werd in Groot-Brittannië ontdekt dat bepaalde bereide maaltijden paardenvlees bevatten, terwijl op het etiket rundvlees vermeld stond. Het vlees zou uit Roemenië via een

Nederlandse handelaar aan een Frans voedingsbedrijf aangeboden zijn en zo verwerkt zijn in kant-en-klare maaltijden. Op zich niets aan de hand, behalve dat het etiket vermeldt dat om het duurdere rundvlees ging in plaats van paardenvlees. Er werd dus iets aangeboden onder een etiket dat niet klopte, en dat mag en kan uiteraard niet. Dat is misleiding van de consument en dus pure fraude.

Hoe, waar en door wie de fraude werd gepleegd, is nog niet duidelijk. Het Roemeense slachthuis ontkent alvast de beschuldigingen aan haar adres en stelt dat zij wel degelijk paardenvlees verkocht heeft aan een handelaar uit Cyprus. Zij stellen dat de fraude verder in de keten bij de vleesverwerkende industrie is gebeurd. Hoe dan ook, heel snel is gebleken dat deze fraude op grote schaal georganiseerd werd in dertien Europese landen, waaronder ook ons land. Als gevolg hiervan werden miljoenen vleesproducten uit de handel genomen.

Vorige week werd de Europese Ministerraad van Landbouw met spoed bijeengeroepen, en dat was ook de concrete aanleiding van mijn vraag. Daarnaast heeft de Europese Commissie ondertussen zelf ook een aantal aanbevelingen geformuleerd, voornamelijk op het vlak van traceerbaarheid en etikettering. De commissie stelt echter ook duidelijk dat er geen gevaar is voor de voedselveiligheid, gelukkig maar. Er werden wel kleine concentraties ontstekingsremmers teruggevonden, maar niet in voldoende mate om de volksgezondheid te bedreigen. Wel duidelijk is dat het hier gaat over een grootschalige georganiseerde zwendel van fraude. Dat roept uiteraard vragen op en zorgt voor ongerustheid en ernstige beschadiging van het consumentenvertrouwen en vooral het imago van de vleessector. Ondanks de vele controles werd de consument bedrogen, wat het geloof in de kwaliteitssystemen en de tracersing in onze voedselketen toch dreigt te ondermijnen. Bovendien vernemen we vandaag dat in ons land paardenvlees dat niet geschikt is voor consumptie, toch in de voedselketen is terechtgekomen. Dat draagt zeker niet bij aan het vertrouwen van de consument en aan het imago van de vleesindustrie.

Dit alles heeft ook een economische impact op Europees niveau, maar zeker ook in ons land. Er wordt al vastgesteld dat consumenten hun voedingsgewoonten veranderen, onder andere in Duitsland. Dat heeft voor ons land op langere termijn gevolgen omdat wij een belangrijk exportland van vlees zijn. Er zijn ook al de eerste berichten van economische werkloosheid in de industrie van kant-en-klare maaltijden.

Een aantal van mijn vragen zijn ondertussen in de media al gedeeltelijk beantwoord, maar ik vond het toch belangrijk om mijn vraag te stellen omdat duidelijke communicatie alleen maar kan bijdragen aan het herstel van het consumentenvertrouwen en de imagoschade die aan de hele vleessector is toegebracht. Minister-president, wat is er voortgekomen uit de Europese Ministerraad? Werden daar onderzoeksresultaten bekendgemaakt? Welke conclusies werden er getrokken en welke acties worden daaraan gekoppeld? Werden in ons land onderzoeks-daden verricht? Zo ja, welke, en welke conclusies en acties volgden hieruit? Wat werd concreet beslist op de Europese Ministerraad?

Minister-president, worden er volgens u op Europees en Vlaams niveau ook acties verricht om het vertrouwen van de consument en vooral de imagoschade van de vleesindustrie te herstellen? Kan er een rol zijn weggelegd voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, minister-president, collega's, ik wil me graag aansluiten bij deze vraag, omdat het paardenvleesschandaal iedereen wel gechoqueerd zal hebben. Wij zetten al jarenlang erg in op traceerbaarheid en denken dat we het tracé inderdaad van begin tot einde kunnen volgen. Als er dan op die manier een loopje met de etikettering wordt genomen, dan is dat niet aangenaam om vast te stellen en om de gevolgen te zien. Dat kan niet getolereerd worden.

De vraag is natuurlijk op welke wijze je dat een halt toe kunt roepen.

Het verhaal dat vandaag in de krant staat, is niet vergelijkbaar hoewel ze naast elkaar worden gelegd. We zetten honderd procent in op traceerbaarheid om te kunnen volgen waar de paarden vandaan komen en waar ze naartoe gaan, maar als men er een loopje mee wil nemen, is dat blijkbaar mogelijk. Ik ben blij dat er heel kort op de bal is gespeeld om ervoor te zorgen dat dit wordt uitgesloten, want dat kunnen we niet tolereren. Het is wel gebeurd in 2010-2011 en het wordt nu vandaag naar voren gebracht. Ik hoop niet dat we alles met elkaar in verband gaan brengen, want dat is zeer onduidelijk voor de burgers. Wij weten misschien wel hoe we een onderscheid moeten maken, maar voor burgers is dat nog een stukje moeilijker, en zeker voor consumenten, want die zijn daar zo niet in thuis.

Minister-president, er is al gevraagd naar de maatregelen die er op Europees vlak zijn genomen. Er is ook duidelijk een economische impact. Die economische impact gaat over de producten die uit de rekken worden genomen, wat iedereen ook snel ziet. Ook voor de toekomst kan dit een negatief effect hebben voor het paardenvlees, en het heeft mogelijk ook een invloed gehad op de prijs van het rundvlees. Er werd rundvlees vervangen door paardenvlees. Ik vraag me dan af welke druk dit heeft gelegd op de rundvleessector.

Minister-president, ik weet niet of u een zicht hebt op de totale economische impact, of u dat in kaart kunt brengen en of u dat kunt aankaarten bij Europa. Ik weet ook niet of Europa ervoor openstaat om na te gaan hoe men die economische impact eventueel kan vergoeden of opvangen. Ik herinner me ook de EHEC-crisis. We moeten alles goed in kaart brengen en kort op de bal spelen. Minister-president, hebt u al acties kunnen ondernemen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik steun de vragen van de collega's. Ik denk dat iedereen toch wel bezorgd is.

Het schandaal dat vanmorgen in de pers is verschenen en het andere, zijn twee verschillende zaken, maar het tweede schandaal is natuurlijk op het slechtst mogelijke moment gekomen. Er was al veel media-aandacht. Er was al beschadiging van het consumentenvertrouwen en er waren consumenten die dachten dat het paardenvlees dat gemengd was in bereide gerechten, ook niet goed was, wat absoluut zo niet was, want het gaat om economische fraude.

Bij de consument is het imago dus erg geschonden. Test-Aankoop houdt een pleidooi om weer meer aandacht te besteden aan etikettering of extra te etiketteren, hoewel het mijn mening is dat dit niets zou hebben veranderd aan het probleem. De Boerenbond zegt dat de landbouw in een slecht daglicht wordt geplaatst.

En er blijft nog altijd de problematiek van de prijszetting voor voedsel. Ik vind dat een immens probleem. We pleiten allemaal voor kwaliteitsvol en veilig voedsel, maar niemand wil ervoor betalen. Minister-president, hoe zit het met het Prijzenobservatorium? Die kwestie sleept ook al lang aan. Zolang er geen correcte prijzen worden betaald voor eerlijk voedsel, zullen er altijd bedrijven zijn die economische fraude plegen.

Ik lees in een persbericht dat u terecht stelt te betreuren dat u niet werd ingelicht over het schandaal dat vanmorgen aan het licht kwam. Ik vraag me trouwens af hoe het mogelijk is dat het gerecht Volksgezondheid kan verplichten om te zwijgen. Dat is onvoorstelbaar. Waarom is er dan zoiets als een dienst voor volksgezondheid? Ik begrijp dat niet en u wellicht ook niet, vandaar uw oproep voor een snel antwoord op de vragen die u aan diverse federale ministers hebt gesteld.

Uit een bericht van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw blijkt dat de kwestie van het Roemeens paardenvlees ruimer moet worden gezien dan enkel de uitvoer van dat paardenvlees. Er is iets aan de hand met de voedselveiligheid en de manier waarop Roemenië te werk gaat. Het voldoet niet aan tal van Europese regels. Ik lees dat op basis van audits van het Europees Voedsel- en Veterinair Agentschap, de import van niet enkel paardenvlees, maar van alle vlees uit Roemenië verboden zou moeten worden zolang dat land de reglementering niet naleeft. Wat is uw reactie daarop?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, ik heb het liever over de export van levende paarden dan over de export van paardenvlees. Er is hier al heel wat gezegd. Ik ben ook blij dat men hier het verschil maakt tussen wat ons de afgelopen dagen beroerde en wat er vandaag naar buiten komt. Dat is van een heel andere orde.

Mijn vraag is wat het VLAM kan doen met het oog op correcte informatieverstrekking. In het verleden heb ik tijdens mijn uiteenzetting over het voedselagentschap verwezen naar de strenge reglementering die vandaag geldt voor het nog kunnen slachten van paarden. Die reglementering is vandaag heel streng. Feit is dat er met die regels is geknoeid, wat onaanvaardbaar is. Maar het lijkt me goed om nog eens aan de consument die strenge regelgeving uit te leggen. Want ondanks het feit dat het hier gaat over heel verwerpelijke praktijken, is de toon vandaag dat we jarenlang ziek paardenvlees hebben gegeten. Dat is op zijn zachtst gezegd de waarheid geweld aandoen. Het lijkt me goed om via een duidelijke voorlichtingscampagne verheldering te brengen.

Verder, minister-president, hebt u onze steun om een duidelijk signaal te geven aan de federale overheid. Het is onaanvaardbaar, hoe belangrijk het geheim van het onderzoek ook is, dat men niet ingrijpt in de voedselketen wanneer men ergens een dergelijk signaal opvangt.

De heer Jos De Meyer: Hier zijn niet zoveel collega's meer die jaren geleden andere crisissen zoals de dioxinecrisis hebben meegemaakt. Daaruit heb ik geleerd dat twee elementen uitzonderlijk belangrijk zijn: transparantie en sereniteit. Wanneer dit schandaal uitdeint, moeten we ervoor zorgen dat de sereniteit niet uit het oog wordt verloren.

Tot gisteren was voor iedereen het Voedselagentschap een uitzonderlijk betrouwbare partner. Het is van cruciaal belang dat wegens één incident dat vertrouwen niet verloren gaat. Dat zou immers nefaste gevolgen hebben voor de consument en de producent. We moeten er dan ook voor zorgen dat naar aanleiding van één verhaal niet alles op de helling komt te staan.

Minister-president, er zijn regels die bepalen of paarden al dan niet in de voedselketen terecht mogen komen. Die regels zijn niet dezelfde in alle Europese landen. Het lijkt me van groot belang dat er op dat vlak ook Europese afspraken worden gemaakt.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, terecht is gezegd dat de twee dossiers van elkaar gescheiden moeten worden. Ik zal met het meest actuele beginnen. Dat dossier is ook de reden waarom ik iets te laat was: de media stellen daar, terecht natuurlijk, heel wat vragen over.

Wat wij ook via de krant hebben vernomen, is dat er via Neufchâteau paarden in het slachthuis circuit zijn terechtgekomen die er op basis van hun paspoort en bijhorende chip, niet in hadden mogen terechtkomen. De heer Ceyskens heeft gelijk: wij zijn vrij streng, want vanaf het moment dat het over een sportpaard gaat, kan het niet in aanmerking komen voor de vleesproductie. Het dier kan niet geslacht worden en in dat circuit terechtkomen. We zijn daar streng in. Niet elk paard is ingespoten met producten. Die producten zijn trouwens legaal, het zijn geen verboden producten. Maar er werd geoordeeld dat vanaf het moment dat het gaat over een sportpaard, het risico bestaat dat het producten, zoals hormonen, kreeg toegediend en daarom moeten die dieren uit de voedselketen gehouden worden.

Goed, wat is nu gebleken? Men heeft in 2011 vastgesteld dat er geknoeid werd met de paspoorten van de paarden en dat er met andere woorden toch sportpaarden in de voedselketen zijn terechtgekomen. Dat is dus in 2011 gebeurd. Er is sprake van economische fraude en ook het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft samen met het parket de zaak onderzocht. Men zegt me dat het geknoei ook is opgehouden in 2011.

Het is natuurlijk wel betreurenswaardig dat wij daar nu pas, in 2013, van in kennis worden gesteld. De vraag is natuurlijk of de volksgezondheid ooit in gevaar is geweest. Ik ga ervan uit van niet, maar het is natuurlijk niet evident om dit anno 2013 te stellen over paarden met een paspoort waarmee geknoeid is – en het is positief dat het is uitgekomen – en die in 2011 in de voedselketen zijn terechtgekomen.

Wie heeft het gevaar ingeschat? Wie heeft geoordeeld om de kwestie niet met extra controles of met extra communicatie aan te pakken? Dit zijn allemaal vragen die u hebt, maar die ik ook heb. Ik werd hierover niet geïnformeerd, behalve vandaag door de kranten. Ik ga er dus van uit dat daar nog tekst en uitleg over wordt gegeven. Het laatste bericht is dat minister Laruelle zegt: “Ik wist ook van niets.”

Dit betreft het Voedselagentschap, maar ook het ministerie van Economie van minister Vande Lanotte, want er werd economische fraude vastgesteld. Wie wist er wel van iets? Wie heeft hierover iets doorgegeven en aan wie? Als het Voedselagentschap stelt dat het gebonden was aan geheimhouding omdat er een onderzoek werd gevoerd door het parket, dan kan ik dat volledig begrijpen indien het gaat over economische fraude. Ik begrijp dat het in het belang van het onderzoek geheim wordt gehouden zodat er met meer doortastendheid kan worden opgetreden.

Maar de volgende vraag blijft bestaan: als er sportpaarden in het circuit zijn gekomen en er misschien een dreiging was voor de volksgezondheid, was die dreiging dan te verwaarlozen of niet aanwezig? Of was die dreiging wel aanwezig, maar waarom heeft men dan geen bijkomende acties ondernomen? Dat zal nu de vraag zijn waar we de volgende uren het best heel duidelijke antwoorden op krijgen. Een aantal onder u pleiten voor bijkomende acties en zo meer, maar het eerste dat nu moet gebeuren in dit dossier, is dat er volledige transparantie moeten komen.

In het vorige dossier ging het niet over een discussie of er nu al dan niet een gevaar voor de volksgezondheid is geweest, het ging er gewoon over dat men paardenvlees eet in plaats van rundsvlees, en met paardenvlees is er in principe niets aan de hand.

Als er echter sprake is van sportpaarden, dan is er wel een risico. Hoe groot is dat risico? De beide dossiers moeten dus van elkaar worden onderscheiden. Net als u heeft men me daar deze ochtend over geïnformeerd. In 2011 had men dat in alle duidelijkheid moeten meedelen aan de betrokken ministers. Ik betreur dat. We hebben een vrij strenge reglementering wat dat paspoort en die chip voor sportpaarden betreft. Niet elk sportpaard is immers een probleem voor de volksgezondheid.

Het wordt nog iets technischer als we bedenken dat men zegt dat er met sportpaarden waaraan bepaalde producten werden toegediend, geen enkel probleem meer is voor de volksgezondheid als die na een aantal maanden niets meer hebben gekregen. Wij zijn echter streng: als het gaat over een sportpaard, wordt het meteen uitgesloten van de voedselketen. Nu kan echter moeilijk worden achterhaald of een sportpaard die producten nog bevatte voor het werd geslacht. Maar goed, er zal blijken welke controles er zijn uitgevoerd en wat de resultaten van de controles waren. Blijkbaar was er geen reden om meer controles uit te voeren.

Mijnheer De Meyer, ik heb de dioxinecrisis ook meegemaakt, maar dan vanuit een andere hoek. De les is dat er een aantal dossiers zijn waarin men, ook in de politiek, verschrikkelijk zorgvuldig moet handelen. De volksgezondheid is zo'n dossier. Vanaf het ogenblik dat de consument denkt dat de volksgezondheid om een of andere reden in gevaar is gekomen, dan zit de politiek, in eerste instantie de uitvoerende macht, met een heel, heel delicaat probleem. Dan is volledige transparantie absoluut noodzakelijk. U hebt gelijk: dan moet er ook enige sereniteit zijn. Ik heb nog meegemaakt dat men alles uit de rekken haalde, met lijsten van de producten die uit de rekken werden gehaald enzovoort. Het resultaat was een complete chaos. Godzijdank is niemand ziek geworden door heel die dioxinecrisis, tenzij misschien de politiek, maar dat is dan een ander paar mouwen.

Ik kom nu tot het Europese dossier. Op woensdag 13 februari is er een bijeenkomst geweest met de ministers van de lidstaten die rechtstreeks betrokken waren in het dossier van de foutieve etikettering van producten met paardenvlees. Dat is gebeurd op initiatief van de Ierse minister, die momenteel voorzitter van de Landbouwrap is. Op de samenkomst waren Roemenië, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Luxemburg en Polen aanwezig. Er waren waarnemers van Nederland, Duitsland, Spanje, Letland en België. Voor de Europese Commissie nam Europees commissaris Borg, die bevoegd is voor de voedselveiligheid, deel.

Op deze vergadering werd een toelichting gegeven. Er werd gesteld dat de problematiek medio januari aan het licht is gekomen, door een DNA-staal dat aantoonde dat er 29 procent paardenvlees in een burger zat die rundsvlees moest bevatten. Na onderzoek werd duidelijk dat er op grote schaal sprake was van een foutieve etikettering. Europees commissaris Borg stelde dat er duidelijke Europese regels qua etikettering bestaan en dat de controlelast een bevoegdheid van de lidstaten is. Hij gaf aan dat fraude met etikettering absoluut niet aanvaardbaar is, maar dat de eerste bezorgdheid nu de voedselveiligheid betreft. Daarom heeft de Europese Commissie de nodige initiatieven genomen om het residuonderzoek op te drijven door middel van een gecoördineerd controleprogramma gedurende een maand, vanaf 1 maart. Er zullen 2500 testen verspreid over lidstaten gebeuren, samen met specifieke testen op de aanwezigheid van fenylbutazon in de slachthuizen. Een finaal rapport zal medio april ter beschikking worden gesteld. Indien in tussentijd blijkt dat er een vermoeden van een probleem voor de volksgezondheid is, dan zullen verdere maatregelen worden genomen. De Landbouwrap komt op 25 februari ook formeel samen. Daar zal dat punt mogelijk ook verder worden besproken.

Federaal worden er, op basis van de aanbevelingen van de Europese Commissie, een aantal onderzoeksraden gesteld en controles uitgevoerd. Wat de economische fraude betreft, gebeurt dat onderzoek door de FOD economie. Op basis van DNA-onderzoek wordt nagegaan of er paardenvlees werd verwerkt in bereide gerechten. De onderzoeken zijn nog gaande en er zijn nog geen resultaten bekend. Wat de voedselveiligheid betreft, gebeurt er onderzoek door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. De Europese Commissie heeft op dat punt aanbevolen te zoeken naar de aanwezigheid van fenylbutazon. Voor ons land is een dergelijke controle niet nieuw. Het FAVV doet daar reeds langer op een permanente manier onderzoek naar. Alle controles in 2011 en 2012 die het FAVV heeft uitgevoerd, zowel op inlands als op ingevoerd paardenvlees, waren conform. Ook voor het andere dossier is dat niet onbelangrijk. Men heeft dus onderzoeken gedaan, en noch in 2001, noch in 2012 heeft men iets verdachts vastgesteld.

Het FAVV zal nu, op basis van de aanbeveling van de Europese Commissie, nog een aantal extra controles uitvoeren. Vanaf 15 februari, en dat gedurende een maand, zal van elke 50 ton paardenvlees een staal worden genomen en geanalyseerd.

Mevrouw Rombouts, de economische impact is een terechte zorg. Ik hoop dat met dat nieuwe dossier van deze ochtend die impact niet nog groter zal worden. Dat is mijn zorg. Er is al imagoschade. In dit specifieke dossier op Belgisch niveau, waar heel Europa nu ook naar zal kijken, is het absoluut noodzakelijk om de volgende uren duidelijkheid te geven, om die economische schade maximaal in te perken. Er zal echter een effect zijn. We moeten dan bekijken hoe groot dat is en wat we daaraan kunnen doen. Op dit moment is het enige dat we kunnen doen, duidelijkheid verschaffen over heel de lijn.

Collega Sintobin, het is een grotere problematiek. Als we verder afglijden naar een situatie waar voedsel voor een eurocent kan worden aangeschaft en men als consument niet wil betalen voor kwaliteitsvol voedsel, dan hebben we een immens probleem. Dan kom je tot toestanden van economische fraude en dergelijke. Men probeert de prijzen te drukken door paardenvlees te gebruiken in plaats van rundsvlees en dergelijke. Er is een grote zorg dat ons voedsel kwaliteitsvol moet zijn en geen enkel gevaar voor de volksgezondheid mag vormen, maar de consument moet er ook van worden overtuigd dat dat ook een prijs heeft. Het heeft

een eerlijke prijs ten aanzien van de producent met zijn eerlijke producten. Het Prijzenobservatorium moet daarvoor zorgen. Het probleem is zelfs nog groter omdat iedereen voor een eurocent biefstuk friet wil eten. Iedereen moet inzien dat dat niet kan. Je kunt dat voor die prijs niet produceren. Dat nodigt uit tot malafide praktijken. Vanaf het moment dat er een probleem is in de voedselveiligheid en de volksgezondheid, is dat van een immense envergere.

Mijnheer Ceysens, u hebt gelijk, ik ben ook liever bezig met levende paarden dan met geslachte paarden. Persoonlijk eet ik geen paardenvlees en trouwens ook geen ganzenlever, omdat ik vind dat dat niet kan. Het is gezond vlees, daar niet van, maar ik heb net als u zo'n grote liefde voor levende paarden dat ik daar wat problemen mee heb. Maar dit volledig terzijde.

We stellen vast dat de strengheid die we in België hebben voor de sportpaarden, niet dezelfde is in andere landen. Ik denk dat dat wel eens een debat waard is. Zeker met dat nieuwe feit zullen wij vanaf morgen in België in een slecht daglicht komen. De landen die iets minder streng zijn, zullen naar ons wijzen. Door onze strengheid worden wij waarschijnlijk in een slecht daglicht geplaatst, wat zeer spijtig en zeer treurig is, en waar we absoluut niet in willen zitten. Nogmaals, ik hoop dat de volgende uren zowel minister Vande Lanotte, als de minister van Volksgezondheid Onkelinx als minister Laruelle, tekst en uitleg geven over wat er exact is gebeurd. Het parket mag ook tekst en uitleg geven, zeker wanneer het heeft gezegd aan het FAVV dat het in alle talen moet zwijgen, want dat er anders een schending van het onderzoeksgeheim is.

Voorzitter, tot hier een stand van zaken. Ik hoop dat we er op die manier uit geraken. Heel de vleesindustrie krijgt hier klappen. Het gaat niet alleen over paarden, maar ook over rundvlees. Alles wordt nu op één hoop gegooid. De consument is in verwarring en weet niet wat kan en wat niet, wat veilig is en wat niet. Er moet zo snel mogelijk een uitklaring komen. Dan kunnen we daar op een positieve manier proberen verder aan te werken. Men moet wel eerst tekst en uitleg geven.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, ik dank u voor het antwoord. Ik ben het volledig met u eens. Mijn belangrijkste bekommernis was het consumentenvertrouwen, de imago-schade en daaraan gekoppeld de economische impact die we de komende weken ongetwijfeld nog zullen voelen.

Ik ben het absoluut met u eens dat er zo snel mogelijk klaarheid en duidelijkheid moet worden geschapen. Daarnaast moeten we kijken hoe we het consumentenvertrouwen en het vertrouwen in de vleessector kunnen herstellen. Dat is voor een later tijdstip waarbij er misschien nog een rol is weggelegd voor het VLAM. Ik denk dat heel het Europese schandaal de complexiteit en de kwetsbaarheid van de voedselketen aantoont. Ik vind dat we absoluut strenge controles moeten hebben en erover moeten waken dat die in alle schakels van de keten gebeuren. Voor de rest zullen we samen met u de zaak de komende uren en dagen opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister-president, ik dank u voor het antwoord. Transparantie en duidelijkheid zijn de eerste uren belangrijk.

Ik heb een technisch vraagje in verband met de economische schade. Ik heb verwezen naar de EHEC-crisis. Toen was het zeer belangrijk om de economische schade en impact aan te geven aan Europa. Op dat moment hadden we te maken met een overmachtsituatie, terwijl het nu effectief over fraude gaat. Hebt u er al zicht op hoe er met dergelijke fraudezaken wordt omgegaan ten aanzien van de economische impact? Er is een zeer doelbewuste en gerichte actie van een aantal mensen. Hoe wordt met die economische impact omgegaan?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, ik dank u voor het volledige antwoord. Ik zou graag ingaan op de uitgestoken hand om te debatteren en alleszins op federaal niveau de problematiek van welke paarden er kunnen worden geslacht opnieuw ter discussie te stellen.

Ik heb dat in het verleden al aangekaart toen we het hadden over de verwaarlozing van paarden. Toen heb ik gevraagd of we er ook niet eens over moeten nadenken of het opnieuw mogelijk kan worden gemaakt om een aantal perfect gezonde paarden te slachten. Ik heb toen van een aantal collega's bijna het verwijt gekregen dat ik een barbaar was. Maar de realiteit leert ons vandaag dat het onderscheid tussen slachtpaard en sportpaard een louter emotionele keuze is die gemaakt wordt bij de registratie van het veulen. Volgens mij is het perfect mogelijk om net zoals voor slachtpaarden, ook bij de sportpaarden de registratie van de medicijnen te doen zodat perfect kan worden beoordeeld of een paard al dan niet geschikt is voor menselijke consumptie.

Vandaag is er een heel areaal van paarden die, ondanks het feit dat ze volledig gezond zijn, niet meer kunnen worden geslacht. Dat heeft ook consequenties voor de problematiek van de paardenverwaarlozing. Mensen weten niet meer wat ze met het dier aan moeten, en laten het paard dan maar op de weide staan. Ze nemen ook niet het initiatief om het paard te laten inslapen. Ze laten het paard gewoon op de weide staan. Ze besteden er onvoldoende aandacht aan. Het paard heeft geen drinkwater en geen voeder meer in barre omstandigheden, met alle negatieve gevolgen. Ik zie dat, en ik denk dat veel burgemeesters dat kunnen beamen. De politieverslagen gaan vandaag de dag crescendo: paarden die op de weide doelloos rondlopen, zonder enig nut, en verwaarloosd. Ik persoonlijk vind dit nog veel barbaarser dan er op korte termijn een oplossing voor te bieden.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister-president, ik volg uw redenering natuurlijk. Maar ik vind een deel van uw antwoord ontluisterend, ook al weet ik dat u er niks aan kunt doen. Ik stel vast dat niet alleen u niet op de hoogte was van de gebeurtenissen van 2011, maar dat ook federale ministers zagezegd van niets wisten. Als dit klopt, vind ik het echt ongelooflijk. We zullen dat de volgende dagen hopelijk te weten komen. Ik vraag u om toch echt aan te dringen om zo vlug mogelijk antwoord te krijgen.

Los daarvan, als de feiten kloppen, vind ik niet dat het aan het gerecht is om te bepalen of er een risico is voor de volksgezondheid. Alleen al het feit dat het gerecht zich hierin mengt, zorgt al voor een immense imagoschade voor de gehele landbouwsector. Ik vrees dat de economische schade, die we nu nog niet kunnen berekenen, immens zal zijn. Het vertrouwen is immens geschokt. Het was al geschonden door het eerste paardenvleeschandaal. Dat was op zich nog niet zo'n immens groot probleem. Dat was economische fraude, zoals er in andere takken van de maatschappij economische fraude bestaat.

In de landbouwsector worden dergelijke zaken echter altijd opgeblazen, wordt er heel veel media-aandacht aan besteed, en niet altijd – bijna nooit zelfs – genuanceerd. Ik roep u dan ook op om, als minister van Landbouw en zeker ook als minister-president, bij de media te pleiten voor sereniteit. Wij als politici onderschrijven deze sereniteit, maar deze sereniteit moet ook worden bewaard door de media. Het zijn de media die ervoor zorgen dat de consument alle vertrouwen kwijtraakt. Het geval van deze morgen is op het slechtst denkbare moment gekomen. U hebt trouwens gelijk: ook naar andere Europese landen toe zal dit een immens probleem worden. Ze zullen ons met de vinger wijzen.

Ik wil niet speciaal opnieuw een vraag indienen voor volgende week, maar ik dring er nogmaals op aan, minister-president, om de leden van deze commissie in te lichten zodra u antwoord krijgt van de federale overheid.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, er worden hier heel wat zinnige dingen gezegd.

Ik verwijs naar de woorden van collega Ceyskens, namelijk dat de volksgezondheid het eerste punt is dat we moeten realiseren. Daar mag men niet aan twifelen. Daar zal uiteraard ook geen afbreuk aan worden gedaan.

Maar natuurlijk, als men zeer streng is wat het slachten van paarden betreft, in het bijzonder van die sportpaarden, dan heeft dat consequenties naar verwaarlozing van deze dieren. U hebt daar gelijk in. Nogmaals, volksgezondheid moet de allereerste bekommernis zijn, welke regelgeving men ook uitvaardigt, maar men moet natuurlijk ook de consequenties van de huidige regeling accepteren. Dat betekent namelijk een toename van het aantal verwaarloosde paarden, met alle gevolgen van dien. Dit moeten we toch ook ter harte nemen.

U weet dat we zelf een initiatief hebben genomen met het Paardenloket om een financiële ondersteuning te geven in de problematiek van verwaarlozing van paarden. Maar er zijn natuurlijk heel veel paarden die niet in aanmerking komen voor de slacht, en die dieren moeten toch ook op een goede manier worden opgevangen. We kunnen toch ook geen dieren mishandeling aanvaarden.

Ik denk dat het evenwicht nu misschien een beetje zoek is, en dat we nu naar één kant overhellen. Daarom moet het debat verder worden gevoerd op de juiste plaats, en ik kan dit alleen maar toejuichen.

Collega Sintobin, ik hoop dat er de volgende uren duidelijkheid komt. Dat moet men niet alleen aan mij communiceren, maar aan iedereen, en met de nodige sereniteit. Ik zal bijdragen bij het bewaken van deze sereniteit, maar daarvoor moet ik ook antwoorden krijgen, net zoals jullie. Wat is er exact gebeurd? Het is nu te vroeg om iemand met de vinger te wijzen. Ik weet niet exact wat er gebeurd is: het parket, het FAVV, de ministers, enzovoort. Ik kan alleen maar stellen dat wij niet op de hoogte waren gebracht, en dat dat op zich al een betreurenswaardige zaak is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■